

28.12.2022

2022–2023 EĞİTİM
ÖĞRETİM YILI OKUL
RİSK HARİTASI SONUÇ
RAPORU
(ŞAHİNBEY RAM)

GAZİANTEP
ARALIK, 2022

İçindekiler Tablosu

1. GİRİŞ	1
1.1. İLGİLİ YASAL DAYANAK:.....	1
1.2. AMAÇ:.....	1
1.3. ÖNEM:.....	1
1.4. SINIRLILIKLAR:.....	1
2. YÖNTEM	2
2.1. ÖRNEKLEM.....	2
2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	2
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARININ TANITIMI.....	2
3. BULGULAR	5
3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİK BİLGİLERİ	5
3.2. ŞAHİNBEY İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	6
3.3. ARABAN İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ.....	8
3.4. TÜM İLÇELERİN TOPLAM RİSK HARİTASI VERİLERİ	10
3.5. TÜM İLÇELER SONUÇ TABLOSU	12
4. SONUÇ VE ÖNERİLER	13

1. GİRİŞ

1.1. İLGİLİ YASAL DAYANAK:

- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği (18.Madde- m; 21.Madde (4)-b/3; 23.Madde 1-d)
- Millî Eğitim Bakanlığı Rehberlik ve Araştırma Merkezi Yönergesi (5.Madde (3)-b/2)

1.2. AMAÇ:

Bu çalışmada Gaziantep ilindeki Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak hizmet bölgemizde (Şahinbey ve Araban İlçeleri) yer alan okullardaki öğrencilere risk haritası uygulamaları yapılarak, görev alanındaki risk faktörlerini tespit etmek, elde edilen bu veriyi eğitim kalitesinin artırılmasında, mevcut sorunları azaltıcı eğitim uygulamalarının geliştirilmesi ve uygulanmasında referans veri olarak kullanmak suretiyle okullarımıza gerekli desteği vermek amaçlanmıştır.

1.3. ÖNEM:

Öğrencilerin bir bütün olarak gelişimlerini desteklemek ve gelişimlerini olumsuz yönde etkileyebilecek risk etmenlerini azaltmak, koruyucu etmenleri artırmak amacıyla sunulan hizmetler gelişimsel ve önleyici hizmetler içerisinde yer almaktadır. Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak sorumluluk bölgemizdeki Şahinbey ve Araban ilçelerindeki okul psikolojik danışma ve rehberlik servislerinden alınan veriler doğrultusunda okul ve bölge risk haritaları oluşturulmuştur. Risk faktörlerinin, önleyici hizmetler kapsamında değerlendirilmesi ve yapılacak çalışmalara kaynaklık etmesi planlanmaktadır. Yapılan değerlendirmenin, önleyici çalışmaların planlanmasında referans veri oluşturmak için fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Planlanan çalışmalar sayesinde öğrencilerin gelişimlerinin olumlu yönde etkilenmesi, eğitimin daha verimli sunulması, rehberlik hizmetlerinin etkililiğinin artırılması, mevcut sorunların azaltılması öngörülmektedir.

1.4. SINIRLILIKLAR:

Bu değerlendirme raporu;

- 2022-2023 eğitim öğretim yılında ilçemiz sorumluluk bölgesindeki (Şahinbey ve Araban) okulların risk haritalarının, kurumumuz tarafından oluşturulan Google Form'a işleyen okullardan alınan bilgiler ile sınırlıdır.
- Sınıf Risk Haritası ve Okul Risk Haritasındaki 35 maddeye verilen cevaplarla sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2.1. ÖRNEKLEM

Bu değerlendirme raporunun örneklemini; Gaziantep / Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi hizmet bölgesindeki (Şahinbey ve Araban) yer alan okul risk haritasını e-form üzerinden kurumumuza gönderen 281 okuldan elde edilen verilerle oluşturulmuştur.

2.2. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

- 1) Sınıf Rehber Öğretmenlerince doldurulan ve Okul Psikolojik Danışma ve Rehberlik Servisine teslim edilen **Sınıf Risk Haritası Formu** (Toplam 35 Madde).
- 2) Okul PDR Servisince Sınıf Rehber Öğretmenlerin teslim ettiği Sınıf Risk Haritası Raporlarındaki verilerin girilmesiyle oluşan **Okul Risk Haritası Formu** (Toplam 35 Madde).
- 3) Okul Risk Haritası Formu'ndaki okula ait genel verilerin Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi olarak elektronik ortamda hazırladığımız **Şahinbey Ram Okul Risk Haritaları e-form** üzerine işlenmesi. (link: <https://forms.gle/iWXLzAXfpgmkoFkd6>)

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARININ TANITIMI

2.3.1. Sınıf Risk Haritası Yönergesi

SINIF RİSK HARİTASI YÖNERGE

KULLANIM AMACI
Sınıf/şubelerde öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını belirlemek için kullanılır.

KİMLER KULLANIR
Sınıf/şube rehber öğretmeni tarafından doldurulur. Bir örneği rehberlik servisine iletilir.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR
Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeye belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de "diğer" kategorisi altında rehberlik servisine bildirilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

2.3.2. Okul Risk Haritası Yönergesi

OKUL RİSK HARİTASI YÖNERGE

KULLANIM AMACI
Okul/kurumlarda öğrencilerin risk gruplarında yer alma durumlarını, grup ve birey bazında yapılacak çalışmaları belirlemek için kullanılır.

KİMLER KULLANIR
Rehberlik öğretmeni tarafından doldurulur. Sınıf risk haritalarına ait verilerin birleştirilmesiyle oluşturulur.

DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR
Risk haritasında yer alan risk alanları, objektif değerlendirmeyle belirlenebilecek durumlar dikkate alınarak hazırlanmıştır. Bununla birlikte gözlem, görüşme ve bireyi tanıma teknikleri sonucunda elde edilen bilgiler ile risk grubunda olduğu belirlenen öğrenciler de çalışmalara dahil edilir. Örneğin özgüven eksikliği olan, antisosyal davranış gösteren, okula karşı olumsuz tutum sergileyen, sınıfta dışlanan, akran zorbalığına maruz kalan, şiddet eğilimi olan, ailesinin olanaklarından dolayı sosyal yaşantı eksikliği olan, istismar türlerine (fiziksel, cinsel, duygusal, ekonomik) maruz kalan, anne baba tutumları dolayısıyla olumsuz davranış gösteren, ihmal türlerine (duygusal, fiziksel, eğitim, sağlık) maruz kalan, alkol, madde ya da teknoloji bağımlılığı olan öğrenciler vb.

2.3.3. Şahinbey RAM Okul Risk Haritaları e-Form

Bölüm 1/2×⋮

ŞAHİNBİY RAM- 2022-2023 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI OKUL RİSK HARİTASI (OKUL SONUÇ FORMU)

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

- 1) Veriler sınıf bazlı şekilde değil, okulun toplam verileri olacak şekilde girilmelidir.
- 2) Aşağıdaki forma okula ait TOPLAM veriler (sayı şeklinde) girilmelidir. **ÖRN: (Tek çocuk olan: 32)**
- 3) Her okul kademesinden 1(bir) Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman verileri bu forma işleyecektir (Birden fazla Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman bulunan okullarda koordinatör Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman tarafından) doldurulacaktır. Özetle bir okula ait bir veri seti gönderilecektir.
- 4) Rehber Öğretmen/Psikolojik Danışman olmayan okullarda/kademelerde ise görevli idareci tarafından her kademe için ayrı ayrı doldurulacaktır.
- 5) Formdaki tüm maddelerin eksiksiz doldurulması gerekmektedir.
- 6) Bu formu dolduran kişi tarafından en son maddede belirtilen bilgilerin (Ad-Soyadı, görevi, iletişim nu) eksiksiz bir şekilde doldurulması önemlidir.
- 7) Doldurulacak olan bu form veya özel eğitim ve rehberlik ile ilgili sorularınızda bölgenizdeki RAM koordinatörünüzle iletişime geçiniz.

Herkese iyi çalışmalar dileriz.

Şahinbey Rehberlik ve Araştırma Merkezi

2.3.4. Risk Haritası Soru Listesi

Nu.	Madde	Nu.	Madde
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)
3	Tek çocuk olan	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan
4	5 ve üstü kardeşi olan	22	Ailesi mevsimlik işçi olan
5	Anne ve babası ayrı yaşayan	23	Aile içi şiddete maruz kalan
6	Anne ve babası boşanmış olan	24	Özel Yetenekli tanısı olan
7	Yalnızca annesi ile yaşayan	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan
8	Yalnızca babası ile yaşayan	26	Süreğen hastalığı olan
9	Annesi hayatta olmayan	27	Ruhsal hastalığı olan
10	Babası hayatta olmayan	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan
11	Anne ve babası hayatta olmayan	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan
12	Şehit çocuğu	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan
13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	31	Sürekli Devamsız olan
14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	32	Bir işte çalışan
15	Koruyucu aile gözetiminde olan	33	Akademik Başarısı Düşük
16	Sevgi Evlerinde kalan	34	Riskli akran grubuna dâhil olan
17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	35	Diğer
18	Ailesinde süreğen hastalığı olan		

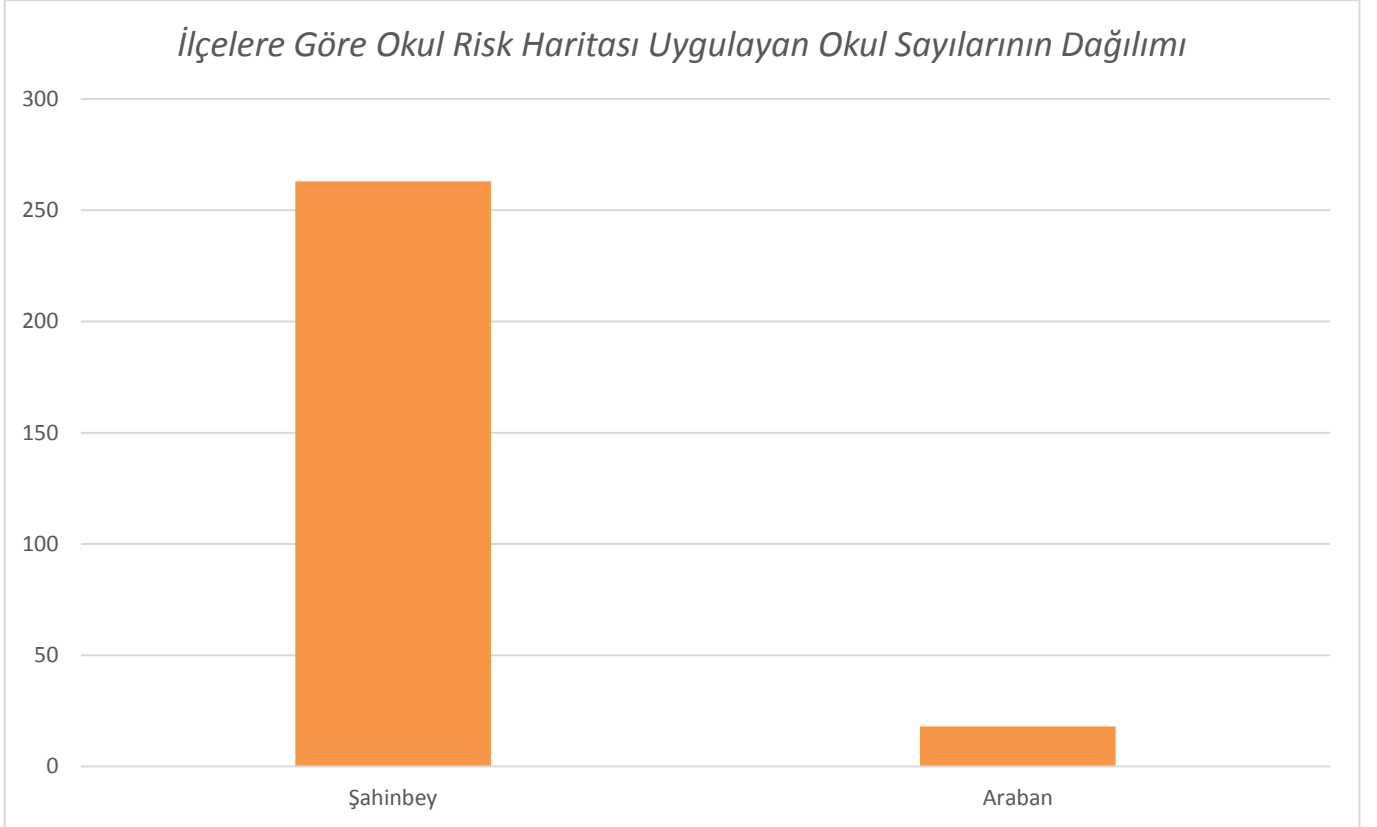
3. BULGULAR

Değerlendirme raporunda elde edilen bulgular aşağıda sırasıyla ayrı ayrı verilmiştir.

3.1. TANIMLAYICI İSTATİSTİK BİLGİLERİ

Tablo 1: İlçelere Göre Okul Risk Haritası Tanımlayıcı İstatistik Bilgileri

İlçeler	Okul Risk Haritası Gönderen Okul Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Risk haritası uygulanan öğrenci sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı/Risk Haritası uygulanan öğrenci sayısına oranı yüzdelik	İşaretlenen Madde Sayısı
Şahinbey	263	255919	223089	%87.17	361280
Araban	18	4905	4705	%95.92	8993
Toplam	281	260824	227794	%87.33	307273

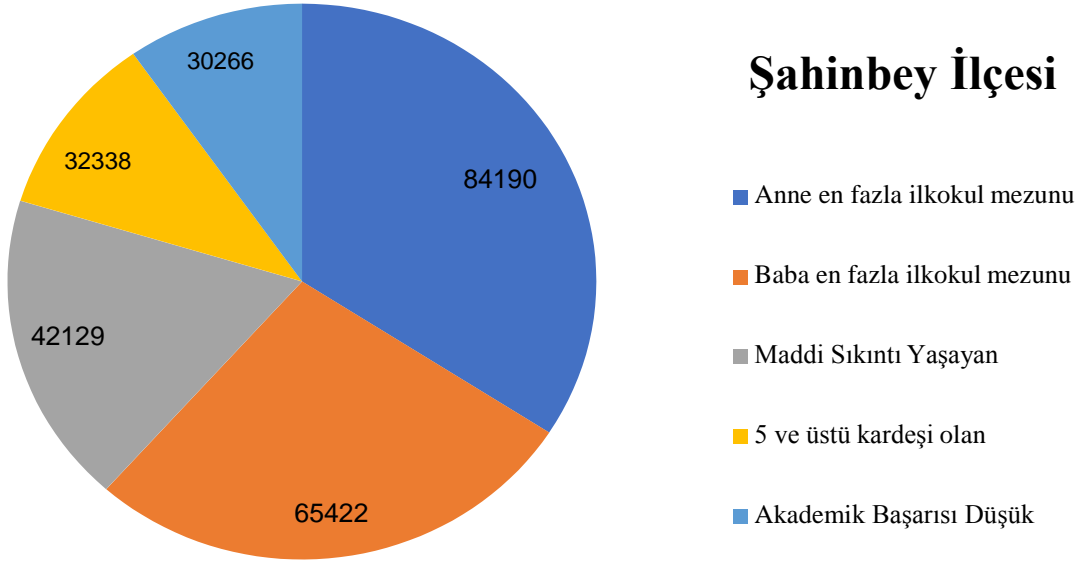

Grafik 1: Örneklemin İlçelere Göre Dağılımları

3.2. ŞAHİNBEY İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 2: Şahinbey İlçesine Ait İlçe Risk Haritası Verileri

Sıra	M. Nu.	Madde	Top.	%	Sıra	M. Nu.	Madde	Top.	%
1	1	Anne en fazla İlkokul mezunu	84190	23,30	19	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	2805	0,78
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	65422	18,11	20	8	Yalnızca babası ile yaşayan	2304	0,64
3	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan	42129	11,66	21	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	1832	0,51
4	4	5 ve üstü kardeşi Olan	32338	8,95	22	13	Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	1824	0,50
5	33	Akademik Başarısı Düşük	30266	8,38	23	23	Aile içi şiddete maruz kalan	1503	0,42
6	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	18771	5,20	24	9	Annesi hayatta olmayan	1488	0,41
7	31	Sürekli Devamsız olan	9386	2,60	25	35	Diğer	865	0,24
8	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	8608	2,38	26	27	Ruhsal hastalığı olan	707	0,20
9	6	Anne ve babası boşanmış olan	8275	2,29	27	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	587	0,16
10	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	8010	2,22	28	24	Özel yetenekli tanısı olan	554	0,15
11	26	Süreğen hastalığı olan	7662	2,12	29	11	Anne ve babası hayatta olmayan	484	0,13
12	32	Bir işte çalışan	6954	1,92	30	12	Şehit Çocuğu	281	0,08
13	3	Tek çocuk olan	5923	1,64	31	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan	280	0,08
14	10	Babası hayatta olmayan	4105	1,14	32	16	Sevgi Evlerinde kalan	207	0,06
15	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	3415	0,95	33	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	199	0,06
16	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	3404	0,94	34	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	141	0,04
17	34	Riskli akran grubuna dahil olan	3148	0,87	35	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	72	0,02
18	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan (Alkol/madde)	3141	0,87	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			361280	100

Grafik-2: Şahinbey İlçe Risk Haritasına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılımı

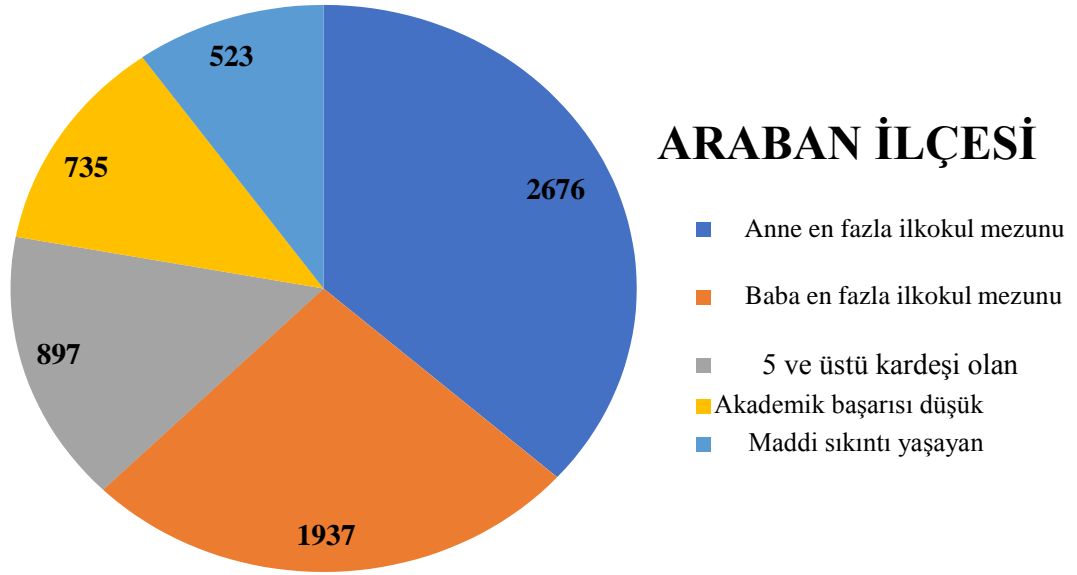
Gaziantep ili Şahinbey ilçesine ait risk haritası Tablo-2’de maddeler en fazla işaretlenenden en az işaretlenene doğru azalan sırada verilmiştir. Tabloya baktığımızda Şahinbey ilçesinde en yüksek frekansa sahip ilk beş risk maddesinin şunlar olduğu görülmektedir: “Anne en fazla ilkokul mezunu” 84190 (%23,30), “Baba en fazla ilkokul mezunu” 65422 (%18,11), “Maddi Sıkıntı Yaşayan” 42129 (%11,66), 5 ve üstü kardeşi olan öğrenci sayısının 32338 (%8,95) olduğu; “Akademik Başarısı Düşük” öğrenci sayısı ise 30266 (% 8,38)’dir.

Tablo-2’de frekans sıralamasında önem sırasına göre ikinci gruptaki 5 maddeye baktığımızda risk gruplarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir: “Ailesinde süregelen hastalığı olan” olan 18771 (%5,20); “Sürekli devamsız olan” 9386 (%2,60); “Anne ve babası ayrı yaşayan” 8608 (% 2,38); “Anne ve babası boşanmış olan” 8275 (%2,29) öğrencinin olduğu; “Yalnızca annesi ile yaşayan” öğrenci sayısının ise 8010 (%2.22) olduğu tablodan elde edilmiştir.

3.3. ARABAN İLÇESİ RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 3: Araban İlçesine Ait İlçe Risk Haritası Verileri

Sıra	M. Nu	Madde	Top.	%	Sıra	Madde No	Madde	Top	%
1	1	Anne en fazla ilkokul mezunu	2676	29,76	19	9	Annesi hayatta olmayan	35	0,39
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	1937	21,54	20	34	Riskli akran grubuna dâhil olan	34	0,38
3	4	5 ve üstü kardeşi olan	897	9,97	21	8	Yalnızca babası ile yaşayan	30	0,33
4	33	Akademik Başarısı Düşük	735	8,17	22	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	24	0,27
5	30	Maddi sıkıntı yaşayan	523	5,82	23	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	23	0,26
6	18	Ailesinde süreğen hastalığı olan	495	5,50	24	23	Aile içi şiddete maruz kalan	20	0,22
7	31	Sürekli devamsız olan	276	3,07	25	27	Ruhsal hastalığı olan	13	0,14
8	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	233	2,59	26	24	Özel yetenekli tanısı olan	11	0,12
9	26	Süreğen hastalığı olan	218	2,42	27	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	6	0,07
10	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	130	1,45	28	11	Anne babası hayatta olmayan	2	0,02
11	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	123	1,37	29	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	2	0,02
12	32	Bir işte çalışan	111	1,23	30	28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	1	0,01
13	3	Tek çocuk olan	96	1,07	31	12	Şehit çocuğu	0	0
14	6	Anne ve babası boşanmış olan	94	1,05	32	16	Sevgi evlerinde kalan	0	0
15	10	Babası hayatta olmayan	94	1,05	33	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	5	0
16	20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	70	0,78	34	29	Eğitim Tedbir Kararı olan	4	0
17	13	Yalnızca büyükanne/büyükbaba ile yaşayan	42	0,47	35	35	Diğer	0	0
18	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	42	0,47	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			8993	100

Grafik-3: Araban İlçe Risk Haritasına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılımı

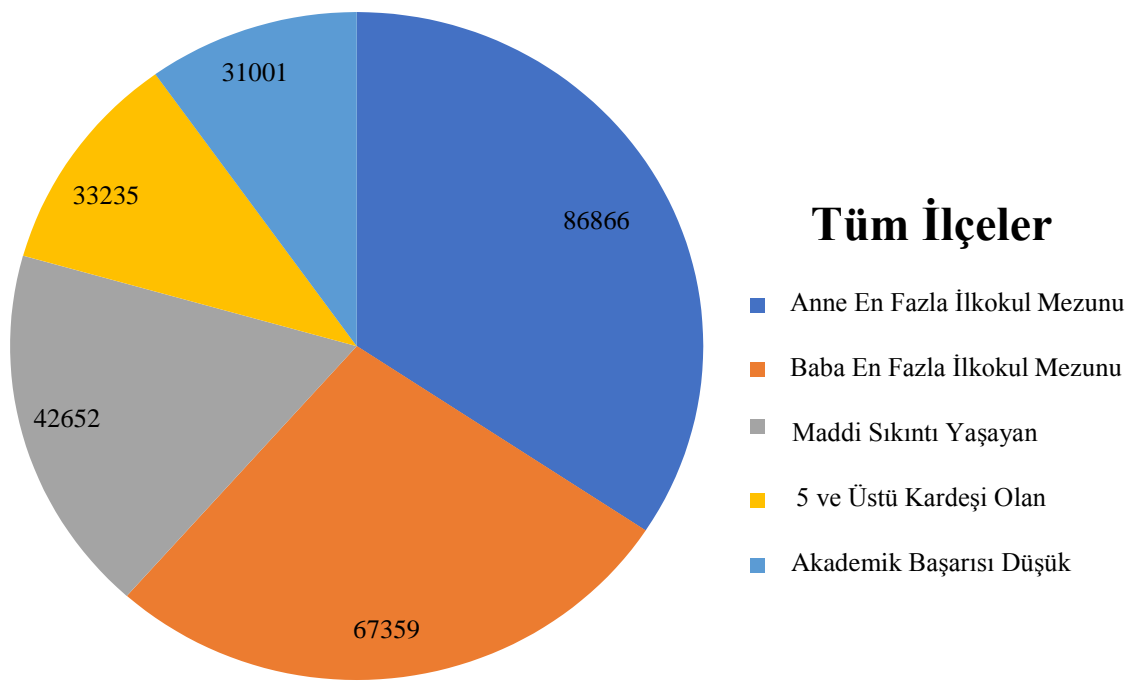
Gaziantep ili Araban ilçesine ait risk haritası Tablo-3'te maddeler en fazla işaretlenenden en az işaretlenene doğru azalan sırada verilmiştir. Tabloya baktığımızda Araban ilçesinde en yüksek frekansa sahip ilk beş risk maddesinin şunlar olduğu görülmektedir: “Anne en fazla ilkokul mezunu” 2676 (% 29,76), “Baba en fazla ilkokul mezunu” 1937 (%21,54), “5 ve üstü kardeşi olan” 897 (%9,97), “Akademik başarısı düşük” olan öğrenci sayısının 735 (%8,17) olduğu; “Maddi sıkıntı yaşayan” öğrenci sayısı ise 523 (%5,32)’dir.

Tablo-3'te frekans sıralamasında önem sırasına göre ikinci gruptaki 5 maddeye baktığımızda risk gruplarının şu şekilde sıralandığı görülmektedir. İslahiye ilçesinde “Ailesinde süreğen hastalığı olan” olan toplam 495 öğrencinin (% 5.50) var olduğu görülmektedir. “Sürekli devamsız olan” öğrenci sayısının 276 (% 3.07) olduğu, “Ailesi mevsimlik işçi olan” öğrenci sayısının 233 (% 2.59); “Süreğen hastalığı olan” öğrenci sayısının 218 (% 2.42); “Yalnızca annesi ile yaşayan” öğrenci sayısının ise 130 (% 1.45) olduğu tablodan elde edilmiştir.

3.4. TÜM İLÇELERİN TOPLAM RİSK HARİTASI VERİLERİ

Tablo 5: Şahinbey ve Araban İlçelerinin Toplam Risk Haritası Verileri

Sıra	Madde No	Madde	Top.	%	Sıra	Madde No	Madde	Top.	%
1	1	Anne en fazla ilkokul mezunu	86866	23,46	19	22	Ailesi mevsimlik işçi olan	3038	0,82
2	2	Baba en fazla ilkokul mezunu	67359	18,19	20	8	Yalnızca babası ile yaşayan	2334	0,63
3	30	Maddi Sıkıntı Yaşayan	42652	11,52	21	13	Yalnızca büyükanne /büyükbabasıyla yaşayan	1866	0,50
4	4	5 ve üstü kardeşi olan	33235	8,98	22	19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	1856	0,50
5	33	Akademik Başarısı Düşük	31001	8,37	23	9	Annesi hayatta olmayan	1523	0,41
6	18	Ailesinde süregelen hastalığı olan	19266	5,20	24	23	Aile içi şiddete maruz kalan	1523	0,41
7	31	Sürekli Devamsız olan	9662	2,61	25	35	Diğer	870	0,23
8	5	Anne ve babası ayrı yaşayan	8731	2,36	26	27	Ruhsal hastalığı olan	720	0,19
9	6	Anne ve babası boşanmış olan	8369	2,26	27	14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	593	0,16
10	7	Yalnızca annesi ile yaşayan	8140	2,20	28	24	Özel yetenekli tanısı olan	565	0,15
11	26	Süregelen hastalığı olan	7880	2,13	29	11	Anne ve babası hayatta olmayan	486	0,13
12	32	Bir işte çalışan	7065	1,91	30	12	Şehit Çocuğu	281	0,08
13	3	Tek çocuk olan	6019	1,63	31	29	Eğitim Tedbir Kararı Olan	280	0,08
14	10	Babası hayatta olmayan	4199	1,13	32	16	Sevgi Evlerinde kalan	207	0,06
15	25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	3446	0,93	33	17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	199	0,05
16	21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	3438	0,93	34	15	Koruyucu aile gözetiminde olan	143	0,04
17	20	Ailesinde bağımlı bireyler bulunan (alkol/madde)	3211	0,87	35	28	Danışmanlık Tedbiri Kararı Olan	73	0,02
18	34	Riskli akran grubuna dâhil olan	3182	0,86	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı			370273	100

Grafik-5: Tüm İlçeler Risk Haritasına Göre En Çok İşaretlenen 5 Madde Dağılımı

Gaziantep ilinde Şahinbey ve Araban ilçelerindeki okul risk haritalarında maddelere göre toplam frekans tablosu verilmiştir. Tablo 5 incelendiğinde en yüksek frekansa sahip risk maddesinin “Anne en fazla ilkokul mezunu” 86866 (%23.46) olduğu görülmektedir. “Baba en fazla ilkokul mezunu” 67359 (%18.19); “Maddi Sıkıntı Yaşayan” 42652 (%11.52); “5 ve üstü kardeşi olan” öğrenci sayısının 33235 (%8.98) olduğu; “Akademik Başarısı Düşük” öğrenci sayısının ise 31001 (%8.37) olduğu görülmektedir.

3.5. TÜM İLÇELER SONUÇ TABLOSU

Tablo 6: Şahinbey ve Araban İlçelerinin Karşılaştırmalı Risk Haritası Verileri

Nu.	Madde	ŞAHİNBEY		ARABAN	
		Toplam	%	Toplam	%
1	Anne en fazla ilkokul mezunu	84190	23,30	2676	29,76
2	Baba en fazla ilkokul mezunu	65422	18,11	1937	21,54
3	Tek çocuk olan	5923	1,64	96	1,07
4	5 ve üstü kardeşi olan	32338	8,95	897	9,97
5	Anne ve babası ayrı yaşayan	8608	2,38	123	1,37
6	Anne ve babası boşanmış olan	8275	2,29	94	1,05
7	Yalnızca annesi ile yaşayan	8010	2,22	130	1,45
8	Yalnızca babası ile yaşayan	2304	0,64	30	0,33
9	Annesi hayatta olmayan	1488	0,41	35	0,39
10	Babası hayatta olmayan	4105	1,14	94	1,05
11	Anne ve babası hayatta olmayan	484	0,13	2	0,02
12	Şehit Çocuğu	281	0,08	0	0
13	Yalnızca büyükanne/ büyükbabasıyla yaşayan	1824	0,50	42	0,47
14	Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	587	0,16	6	0,07
15	Koruyucu aile gözetiminde olan	141	0,04	2	0,02
16	Sevgi Evlerinde kalan	207	0,06	0	
17	Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	199	0,06	0	0
18	Ailesinde süregen hastalığı olan	18771	5,20	495	5,50
19	Ailesinde ruhsal hastalığı olan	1832	0,51	24	0,27
20	Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan(alkol/madde)	3141	0,87	70	0,78
21	Ailesinde cezai hükmü bulunan	3415	0,95	23	0,26
22	Ailesi mevsimlik işçi olan	2805	0,78	233	2,59
23	Aile içi şiddete maruz kalan	1503	0,42	20	0,22
24	Özel Yetenekli tanısı olan	554	0,15	11	0,12
25	Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	3404	0,94	42	0,47
26	Süregen hastalığı olan	7662	2,12	218	2,42
27	Ruhsal hastalığı olan	707	0,20	13	0,14
28	Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	72	0,02	1	0,01
29	Eğitim Tedbir Kararı Olan	280	0,08	0	0
30	Maddi Sıkıntı Yaşayan	42129	11,66	523	5,82
31	Sürekli Devamsız olan	9386	2,60	276	3,07
32	Bir işte çalışan	6954	1,92	111	1,23
33	Akademik Başarısı Düşük	30266	8,38	735	8,17
34	Riskli akran grubuna dâhil olan	3148	0,87	34	0,38
35	Diğer	865	0,24	0	0
	Toplam İşaretlenen Madde Sayısı	361280	100	8993	100

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Şahinbey ve Araban ilçelerinin okul risk haritası sonuçları incelendiğinde tüm ilçelerde en çok işaretlenen ilk altı maddenin;

- Anne en fazla ilkokul mezunu
- Baba en fazla ilkokul mezunu
- Maddi sıkıntı yaşayan
- 5 ve üstü kardeşi olan
- Akademik başarısı düşük
- Ailesinde süregelen hastalığı olan

Şeklinde olduğu görülmektedir. Ancak bu maddelerin sıralamasına baktığımızda ilçeler arası farklılık bulunduğu görülmektedir. Araban ilçesindeki sonuçlara baktığımızda ilk iki maddedeki sıralama Şahinbey ilçesi ile benzerlik gösterirken üçüncü sırada “5 ve üstü kardeşi olan” dördüncü sırada “akademik başarısı düşük” beşinci sırada ise “maddi sıkıntı yaşayan” şeklindedir. Bunun sebebi olarak da ilçelerin farklı sosyolojik yapılarının olması, araban ilçesinde kırsallığın hâkim olmasına bağlı olarak sosyoekonomik düzeyde benzer aile düzeylerinin olması ve Şahinbey ilçesindeki gibi sosyoekonomik düzeyde aileler arasında maddi gelir farkının azlığı ve benzer aile yapılarına sahip olmasına bağlanabilir. Ayrıca Gaziantep ili merkez ilçelerinde bulunan sanayi bölgelerinden ötürü Şahinbey ilçesi sürekli göç alırken Araban ilçesi için bu durum pek söz konusu değildir. Anne ve babanın en fazla ilkokul mezunu olması; çocuklarının gelişim dönemi özelliklerini bilme, anne baba tutumu, çocuk yetiştirme, aile içi sağlıklı iletişim, birlikte kaliteli zaman geçirme, çocuğun akademik başarısı, ilgi ve yeteneğine göre yönlendirilmesi gibi hususlarda eksiklikler olabileceğini düşündürmektedir. Anne babaların eğitim düzeyleri, çocukların akademik başarılarını ve yönelimlerini tam olarak doğrudan etkileyen bir faktör olmasa da bu durumla ilişkilendirilebilir. Risk haritasında elde edilen verilerde ilk altı maddeyi ayrı ayrı ele aldığımızda şu değerlendirmeler yapılabilir.

1. Madde: Anne en fazla ilkokul mezunu

Annelerin en fazla ilkokul mezunu olmasının kültürel, ekonomik, ulaşım imkânsızlığı, göç, eğitimin önemine dair farkındalık geliştirmemiş olma ve abla-anne rolüne sahip olma boyutlarında sebepleri olduğu düşünülmektedir. Okuma yazma bilmeyen annelerin halk eğitim merkezlerinde bulunan okuma-yazma kurslarına yönlendirilmesi, okuma-yazma bilen annelerin ise halk eğitim merkezlerinde ilgi alanlarına uygun kurslara yönlendirilmesi ile kişisel

gelişimlerinin desteklenmesi sayesinde risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceğine inanılmaktadır.

2. Madde: Baba en fazla ilkokul mezunu

Babaların en fazla ilkokul mezunu olmasına erken yaşta iş hayatına başlama, eğitimin önemine dair farkındalık geliştirmemiş olma boyutlarının sebep olduğu düşünülmektedir. Okuma- yazma bilmeyen babaların halk eğitim merkezlerinde bulunan okuma-yazma kurslarına yönlendirilmesi, okuma-yazma bilen babaların ise eğitimin önemine dair farkındalık geliştirebilmeleri amacıyla okul psikolojik danışmanları tarafından seminer- broşür- çevrimiçi toplantı yollarından herhangi biri ile bilgilendirilmeleri sayesinde risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceğine inanılmaktadır.

3. Madde: Maddi Sıkıntı Yaşama

Belirli öğrenciler maddi sorun yaşadıklarından dolayı okula düzenli olarak devam etme fırsatı bulamamaktadır. Bu durumun en belirleyici sebebi olarak Gaziantep ili merkez ilçelerinde kira fiyatlarının fazla olmasından ötürü ailelerin okula giden çocuklarının eğitim süreçlerine ayrılacak olan maddiyatın ikinci plana atmak zorunda olmalarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Maddi zorluk yaşanma sebepleri arasında, çok kardeş olma, babanın çalışmaması, yoğun göç alan bir ilde yaşandığı için ailelerin ilk düzen kurma aşamalarında ekonomik sorun yaşarken oluşan eğitim kaybı gibi faktörler yer almaktadır. Veliler; otobüs-servis ücreti karşılama, öğle yemeği ücreti karşılama, okul forması alma, kırtasiye masrafı gibi hususlarda yaşadıkları zorluklardan dolayı çocuklarını isteseler bile okula gönderememektedir. Bu bağlamda, üniversite hayali olmayan öğrencilerin Mesleki Eğitim Merkezlerine yönlendirilerek meslek edindirilmeleri ve bu esnada para kazanarak ailelerine maddi açıdan yardımcı olmalarının desteklenmesi, üniversite hayali kuran öğrencilerin ise okul psikolojik danışmanları tarafından belediyenin ve özel kuruluşların burs imkânları ile ilgili bilgilendirilmesi ile risk durumunu azaltmada yol kat edilebileceğine inanılmaktadır. (Okul psikolojik danışmanlarına burs imkânları ile ilgili tanıtıcı bir yayın gönderilebilir.)

4. Madde: 5 ve üstü Kardeşe Sahip Olma

Öğrencilerin kardeş sayısının fazla olması ile ebeveynlerin çocuklarına gösterdikleri ilgi, sağlayabilecekleri ekonomik destek, öğrencinin ev içinde bireysel çalışmalarına ayırabileceği özerk ortam fırsatı imkânları azalmaktadır. Ayrıca kardeş sayısının fazla olması, aile içerisinde çocuktan yaşına uygun olmayan sorumluluklar beklenmesine yol açmaktadır. Kardeş sayısının fazla olması ve maddi sıkıntı yaşanıyor olması çocuğu erken yaşta çalışmaya sevk edebilmektedir. Kardeş sayısının fazla olması sebebi ile öğrencilerin duyuşsal

ihtiyaçlarının, ekonomik imkânlarının ve akademik çalışma yapma fırsatlarının azaldığı gözlemlenmektedir. Bu bağlamda ilde yaşayan ebeveynlere “Bilinçli Çocuk Sahibi Olma” konusu ile ilgili bilinçlendirme çalışmaları yapılmasının risk durumunu azaltacağına inanılmaktadır.

5. Madde: Akademik Başarısı Düşük

Akademik başarısı düşük öğrenci sayısının fazla olması riskli maddeler arasında ön sıralarda yer almaktadır. Diğer riskli maddelere bakıldığında bu hususun, anne babanın akademik düzeylerinin düşük olması, ailede maddi zorlukların varlığı, kardeş sayısının fazlalığı, çocuğun bir işte çalışıyor olması ve okul devamsızlığının fazla olması ile yakından bağlantılı olduğu söylenebilir.

Öğrencilerin akademik başarısının düşük olmasının sebepleri arasında eğitimin öneminin farkında olmama, gelecek hayalleri kurarken gerçekçi olmama ve yeteneklerinin farkında olmadan alan seçimi yapma, maddi imkânsızlık, kardeş sayısının fazla olması sebebiyle abla - anne rol karmaşası yaşanması, kardeş sayısının fazla olmasından dolayı öğrencinin ders çalışacak özerk bir alanının olmaması gibi faktörler etkili olmaktadır. Öğrenci ve velilerin özellikle “tıp” ve “hukuk” bölümlerine karşı sahip oldukları dogmatik bir tutumun var olması ile matematik yetenekleri düşük öğrencilerin sayısal ya da eşit ağırlık alanlarında eğitim görmeye devam etmeleri ile sözel alandaki başarılarının görmezden gelinip belirtilen alanlarda da yeterli başarıyı sağlayamadıkları gözlemlenmiştir. Bu duruma ek olarak ilçemizdeki okullarda yeterli sayıda dil sınıfı olmadığı dil yeteneği olan öğrencilerin başka alanlarda eğitim almak zorunda kaldığı gözlemlenmiştir. Bu hususta veli ve öğrencilere meslek tanıtımı- alan seçimi tanıtımı yapılması, okul idarelerinin sözel ve dil sınıfı açılması hususunda destekleyici bir tutum sergilemeleri ve okul psikolojik danışmanları ile işbirliği içinde çalışmaları öğrencilerin yetenekli olduğu alanda eğitim almasını sağlayıp akademik başarılarının artışı destekleyecektir. Öğrencilerin “GASMEK (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Mesleki Eğitim Kurumları)” ve “DYK (Destekleme ve yetiştirme kursları)” gibi ücretsiz okuldaki öğretim saatlerine ek öğretim alma fırsatları hakkında bilgilendirilmesi, ebeveynlerin çocuklarından kardeşlerine annelik rolü üstlenmesi beklentilerinin onların üniversite kazanması için desteklenmesi gereken bireyler olması beklentisine evrilmesinde, öğrencilerin akademik başarılarının artışı destekleyici bir işleve sahip olacaktır.

6. Madde: Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan

Öğrenciler ailelerinde süreğen hastalığı olan bireyler olduğunda onların bakımını üstlenmek, maddi gelir sağlamak gibi sorumluluklar üstlenmektedir. Süreğen hastalık durumu aynı zamanda öğrencilerin psikolojik sağlıklarını da etkilemektedir. Ebeveynlerin süreğen

hastalık durumuna sahip kişinin bakım sorumluluğunu edinmesi gereken kişinin “çocuk” olmadığı, çocuğun bu noktada sadece yardımcı rol oynayabileceği hususlarında bilgilendirilmesinin ve burs imkânlarından haberdar edilmesinin bu durumun öğrenci açısından minimum risk teşkil etmesine yardımcı olacağı düşünülmektedir.

Genel değerlendirme yaptığımızda aşağıdaki öneriler sunulabilir.

- Genel tabloya bakıldığında risk faktörlerine yönelik anne babalara; ebeveyn tutumları, çocuk yetiştirme, aile içi etkili iletişim, birlikte kaliteli zaman geçirme, çocuklara olumlu davranış kazandırma, çocuklarda problem davranışlar ve başa çıkma yolları gibi konularda seminer, grupla danışma, yayın çalışmaları (broşür, afiş, e-bülten) vb. bilinçlendirme çalışmalarının yapılması yarar sağlayacaktır. Ayrıca öğrencilere; hedef belirleme, isteklendirme, geleceği planlama ve kariyer vb. konularında rehberlik ve psikolojik danışma faaliyetleri yapılması faydalı olabilir.
- 0-18 yaş aile eğitimlerinin planlı ve düzenli uygulanması, bu eğitimler için eğitici ve uygulayıcıların yetiştirilmesi. Ailelere yönelik açılacak eğitimlerin yaygınlaştırılması
- Velilere sosyal hakları ile ilgili yönlendirme ve bilgilendirme hizmetlerinin sunulması.
- ve üstü kardeşi olan öğrencilere mahremiyet, çatışma çözme, iletişim becerileri vb. eğitimleri verilmesi sağlanmalıdır.
- Akademik başarısızlığın nedenlerinin tespit edilip, eğitsel ve mesleki rehberlik çalışmalarını sunulması ve artırılması gerektiği düşünülmektedir.
- Ailede süregelen hastalığın olması durumunda bu durumun çocuk üzerindeki etkisi değerlendirilip sonuca göre öğrencilerin grupla veya bireyle psikolojik danışma sürecine yönlendirilmesi.
- Yalnızca annesi ile yaşayan, anne ve babası ayrı yaşayan, anne ve babası boşanmış olan öğrenciler göz önüne alındığında bu durumlarda; öğrenci ve ebeveynlere boşanma süreci ve hukuksal hakları ile bilgilendirme yapılması.